

בשטר [אם כתב לו שטר], קנה הלוקח! (7)

אך עדיין מקשה הגמרא: ולשמאל, דאמר [לעיל מז ב] אף בשטר שכתב בעל הבית ללוקח מסיקריקון נמי לא קנה, מאי איכא למימר?!

ומתרצת: מודה שמואל, היכא דיהב זוזי [במקום שנתן הלוקח מעות]. והיינו, מודה הוא לרב הונא שתליוהו וזבין, וזבינה זביני.

ומקשינן: ולרב ביבי, דמסיים בה [לעיל מז ב] משמיה דרב נחמן: גזלן שהביא ראייה בעדים או בשטר מכירה שמכרה לו הנגזל, קרקע אין לו, אין מעמידין את השדה בידו, אבל מעות יש לו מן הנגזל, שחייב הנגזל להחזירם לגזלן, שנתן לו מעות עבור המכירה — מאי איכא למימר?! הרי מוכח שתליוהו וזבין לאו זביניה זביני, שאם לא כן, אפילו קרקע יש לו אם נתן מעות.

ומשנינן: מה שאמר רב ביבי, מימרא הוא, שאמר זאת בשם אחרים, ואין זו משנה או ברייתא. ומימרא, לרב הונא לא סבירא ליה!

אמר רבא: הלכתא: תליוהו וזבין, זביניה זביני. ובלבד שיאמר "רוצה אני".

ולא אמרן שתליוהו וזבין זביניה זביני, אלא רק באופן שאנסוהו למכור שדה סתם, שלא

מ-ב

הכפיה בגוי, הגט כשר. (5) ומה טעם אמרו חכמים שגט המעושה בגוי פסול? כדי שלא תהא כל אחת ואחת הולכת ותולה עצמה ביד גוי, להחניף לו ולזנות עמו, ומפקעת עצמה מיד בעלה על ידו, שיכריחנו הגוי ההוא ליתן לה גט.

מותיב רב המנונא על רב הונא, מהא דתנן בגיטין [נה ב]:

אדם אשר לקח, קנה קרקע מסיקריקון [שהוא גזלן אנס, ההורג נפשות על עסקי ממון, ומדובר באופן שבא הסיקריקון להרוג את בעל הקרקע, ואמר לו לסיקריקון שישא את הקרקע לעצמו, ויניחהו לנפשו], וחזר הלוקח ולקח את הקרקע גם מבעל הבית, והיינו, ששילם לו עבור הקרקע, וכתב לו בעל הבית שטר קנין על הקרקע, מקחו בטל, שלא כתב בעל הבית ללוקח הזה את שטר הקנין אלא מיראת הסיקריקון. (6)

ולרב הונא תיקשי: אמאי מקחו, שלקח הקונה מבעל הבית ושילם לו, בטל?! והרי לדבריו, התם נמי, נימא אנגב אונסיה של הסיקריקון, והמעות שמקבל מן הלוקח, גמר בעל הבית, ומקני!?

ומשנינן: הא אתמר עלה, אמר רב: לא שנו, אלא דאמר ליה בעל הבית ללוקח: "לך חזק וקני" את השדה שלקחת מן הסיקריקון, אבל

5. ומדובר במקום שחייב לתת לה גט על פי דין תורה. תוס'

6. אבל מסיקריקון עצמו, שאינו קונה על אף שהסכים בעל הבית לתת לו, לא תיקשי לרב הונא, כי אצל הסיקריקון הוי "תליוהו ויהיב", כמבואר ברשב"ם לעיל.

7. תמהו התוספות, כי משמע דהכי קאמר: אף רב הונא לא אמר אלא בשטר, אבל אם אמר לו "לך חזק וקני" לא אמר. והוא תימא, כי לפי סברת רב הונא דאגב אונסיה גמר ומקני, אם כן, מה לי כתב לו שטר, מה לי אמר לו "לך חזק וקני"?! עיין בתירוצם.

אך מסקנת הגמרא היא:

והלכתא — **בכולהו**, אף כשלא מנה את המעות, ואף כשלא יכל להשתמש, דהו **זביניה זביני, ואפילו ב"שדה זו"** —

דחא, שהרי **אשה**, כאשר מכריח אותה אדם להתקדש לו בעל כרחו, (8) **כ"שדה זו" דמיא**, שהרי הוא מכריחה להתקדש דוקא לו ולא משאיר בידה את הבחירה למי להתקדש, ומכל מקום **אמר אמימר: תליוה לאשה, וקדיש אותה** — **קדושו קדושין**.

מר בר רב אשי אמר: באשה כשתלוה וקדיש, ודאי קדושין לא הו —

ולא מן הדין, אלא תקנת חכמים היא, משום שהוא **עשה שלא כהוגן** שאנסה להתקדש לו, **לפיכך עשו עמו חכמים שלא כהוגן**, שלא כדין תורה, **ואפקעינהו רבנן לקידושיה מיניה**. הפקיעו חכמים את הקדושין ממנו. (9)

אמר ליה רבינא לרב אשי: תינח היכא דקדיש בכספא [כשאנסה וקידשה בכסף] דשפיר שייך לומר: הפקירו חכמים את מעות הקידושין ממנו, שהרי "הפקר בית דין הפקר" וממילא אין חלים הקידושין שהרי אין המעות שלו; אבל אם אנסה וקדיש **כביאה מאי איכא למימר!**?

סיימו איזה שדה חייב למכור, והוא מעצמו בחר שדה אחת, ומכרה. שהיות ונתנו לו את האפשרות לבחור את השדה, בוחר הוא בשדה הגרועה ביותר, ובכך הוא מגלה את דעתו שנוח לו למכרה מחמת רעתה.

אבל באנסוהו על שדה זו [שדה מסויימת] — **לא הוה זביניה זביני לדעת רבא**.

ואפילו **ב"שדה זו"**, **נמי, לא אמרן** שאינו מכר, **אלא דלא ארצי**, שלא מנה בעל הבית זוזי, את המעות שקיבל מן המאנס, שבכך גילה דעתו שאינו מעונין במכירה.

אבל, אם ארצי, מנה בעל הבית זוזי — **לא אמרינן שאין המכר חל, אלא אכן חל המכר!**

ולא אמרן שבשדה זו ולא ארצי לזוזי, אין המכר חל, **אלא באופן דלא הוה ליה לאישתמוטי**, שלא היתה בידי המוכר האפשרות להשתמש מלמכור.

אבל, אם הוה ליה למוכר לאישתמוטי מן המאנס, וכגון שיאמר לו למאנס: המתן לי עד למחר או עד שתבוא אשתי, ולא עשה כן — **לא אמרינן שאין המכר חל, אלא חל המכר!**

8. כתב הרשב"ם, דתליוה וקדיש דומה לתליוה וזבין, שמוכרת עצמה לזה. ומשמע שכוונתו לומר, כי היא מקבלת כסף. וצריך ביאור:
א. אין דרך שתקבל האשה מעות קידושין בשווייה, והרי תליוהו וזבין הוא משום דלא מפסידה מידי.
ב. בהמשך הסוגיא מבואר בהדיא שאפילו אם

לא קידשה בכסף, קידושיה קידושין.
9. כתב הרשב"ם: עקרינהו והפקירו אותן ועשו מעות מתנה, ובמקום אחר מפרש דכל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש כדת משה וישראל, וחכמים אמרו שלא יהיו קדושין, נמצא שלא קידשה זה, שהרי תלה בדעת חכמים, והם אינם חפצים בקידושין הללו.

שתלוהו לפאפי —

כי רב הונא הולך לטעמיה [לשיטתו], דאמר רב הונא: תליוהו זובין, זביניה זביני.

ומקשינן: איני, כלומר, האיך ביטלה המודעה שחתם עליה רבה בר בר חנה, את שטר המכירה שחתם הוא עצמו בה?!?

והאמר רבי נחמן: העדים שחתמו על שטר הלואה, ואמרו לאחר זמן: "אמנה היו דברינו", שכאשר חתמנו על השטר, חתמנו עליו ביד הלוח, שהחתים אותנו על שטר כדי שיהיה מוכן בידו לכשירצה ללוות, והוא מסר את השטר למלוה אף קודם שלוח, כי האמינו למלוה שלא יתבע ממנו את החוב עד שילוח, אין נאמנים.

מט-א

וכן עדים שאמרו על שטר מכירה שחתמו עליו: "מודעא היו דברינו", שהמוכר מסר מודעת ביטול בפנינו לפני כתיבת השטר או לפני נתינתו, כדי לבטל מכירה זו, הרי אלו אין נאמנים.

שהרי שניהם מודים ששטר טוב הוא, וכיון שנחתם בכשרות, הרי זה כאילו העידו הם עצמם בבית דין שזה הלוח את פלוני מנה. וכשבאים הם לבטלו על ידי עדותם שאמנה הוא או מודעא נמסרה עליו, הרי זה בכלל מה שדרשו חכמים מן הכתוב "אם לא יגיד": כיון שהגיד [העד] את הגדתו בבית דין, שוב אינו חוזר ומגיד.⁽¹⁾

אמר ליה רב אשי לרבינא: שויה רבנן לבעילתו בעילת זנות!

מעשה בטאבי שהיה אדם אלים, דתלא לפאפי אכינרא, וזבין [תלהו לאדם בשם פאפי על אילן ששמו כינרא, ומכר פאפי לטאבי את שדהו]!⁽¹⁰⁾

מסר פאפי מודעת ביטול, שרק מחמת אונס מכר, אך אין רצונו למכור.

התם רבה בר בר חנה ועד אחר עמו לפאפי אמודעא [על המודעה שמסר פאפי קודם שנכתב שטר המכירה]. וחתם רבה בר בר חנה גם אאשקלתא [על שטר המכירה].

אמר רב הונא: מאן דחתים אמודעא, שפיר חתים [מי שחתם על המודעה טוב עשה], כלומר, הועילה המודעה שמסר, כדי לבטל את המכירה.⁽¹¹⁾ ואף מאן דחתים אאשקלתא, שפיר חתים. כלומר, אף החתימה על השטר הועילה, לקיים את המכירה!

ומקשינן: והרי מה נפשך?! אי מודעא, לא אשקלתא, אם מועילה המודעה לבטל, אי אפשר שיועיל השטר לקיים; ואי אשקלתא, לא מודעא, ואם מועיל השטר לקיים, לא מועילה המודעה לבטל!?

ומשינן: הכי קאמר: אי לאו שמסר פאפי מודעא, מאן דחתים אאשקלתא, שפיר חתים. כלומר: אם לא שנחתמה המודעה על מכירה זו, היה שטר הקניין קיים, ואף על פי

10. תחילה, אבל מסר מודעא תחילה, הרי היא מבטלת את המכירה.

11. הוסיף הרשב"ם ביאור: שאין הם נאמנים בדבריהם, לא רק כשכתב ידם יוצא ממקום אחר,

10. כתב הרשב"ם פירוש שני: כפה טאבי את פאפי שימכור לו את כנורו.

11. ביאר הרשב"ם, שאף על פי שתלוהו זובין זביניה זביני, אין זה אלא כשלא מסר מודעא